

...

Fővárosi Ítéltábla

	1.Kf.700.172/2025/5.
A felperes:	felperes (felperes címe)
A felperes képviselője:	felperes képviselője (felperesi képviselő címe;
Az alperes:	eljáró ügyvéd: felperesi eljáró képviselő) alperes (alperes címe)
Az alperes jogi képviselője:	alperesi képviselő kamarai jogtanácsos
A per tárgya:	piacfelügyeleti ügyben kiszabott eljárási bírság tárgyában indított közigazgatási jogvita elbírálása
A fellebbezést benyújtó fél:	felperes (22. sorszám alatt) alperes (23. sorszám alatt)
A fellebbezéssel támadott határozat:	Fővárosi Törvényszék 105.K.702.491/2024/21. számú ítélete

...

Í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét akként változtatja meg, hogy annak rendelkező részéből mellőzi a „felperest 350.000 (háromszázötvenezer) forint eljárási bírság megfizetésére kötelező rendelkezését”, valamint az „Ezt meghaladóan a keresetet elutasítja.” szövegrészeket, továbbá kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 245.250 (kétszáznegyvenötezer-kétszázötven) forint elsőfokú perköltséget. Egyebekben az elsőfokú ítéletet – az új eljárásra adott iránymutatás részbeni megváltoztatásával – helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy a határozat jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára fizessen meg 24.000 (huszonnégyezer) forint fellebbezési részilletéket, míg a fennmaradó 24.000 (huszonnégyezer) forint fellebbezési részilleték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperes a perben nem álló harmadik személlyel szemben folyamatban lévő piacfelügyeleti eljárás során az szám1 számú végzésével (a továbbiakban: végzés1) 2024. január 10. napjára tanúkénti meghallgatás céljából a hivatali helyiségébe idézte a felperest. Az idéző végzés – az eljárás alá vont személy kilétének és a vizsgált jogsértés mibenlétének pontos megjelölésén túl, az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 58. § (1) bekezdésére és 60. § (1) bekezdésére hivatkozással – figyelmeztetést tartalmazott az idézés alapján fennálló megjelenési kötelezettségre, valamint arra, hogy a megjelenés alapos ok nélküli elmulasztása, illetőleg a kimentési vagy igazolási kötelezettség megsértése eljárási bírság kiszabását vonja maga után.

[2] A felperes a meghallgatást közvetlenül megelőző napon, 2024. január 9-én megküldött elektronikus levelében (e-mailben) előzetesen bejelentette, hogy betegsége folytán az idézésben előírt személyes megjelenési kötelezettségének nem tud eleget tenni, ennél fogva – a kapcsolattartás biztosítása céljából a telefonos elérhetőségét is megadva – a meghallgatás új időpontra történő elhalasztását kérte.

[3] Ezen előzményeket követően az alperes az eredetileg kitűzött határnapon a megadott telefonszámon – a beszélgetés hanganyagának hivatalos rögzítése mellett – felvette a kapcsolatot a felperessel, és szóban 2024. január 23. napjára ismételten tanúkénti meghallgatásra idézte. A telefonhívás során egyúttal megismételte a végzés1-ben rögzített hivatalos tájékoztatást, kifejezetten felhívva a felperes figyelmét arra az eljárásjogi kötelezettségére is, hogy a 2024. január 10-i meghallgatásról való távolmaradását igazolnia szükséges.

[4] A felperes az ismételten kitűzött határnapon, 2024. január 23-án megjelent az alperes hivatali helyiségében és tanúvallomást tett, amelyről az alperes szám2 számon jegyzőkönyvet vett fel; ezen okiraton azonban – adminisztratív hiba folytán – a meghallgatás tényleges dátuma helyett tévesen a korábbi idézés időpontját tüntette fel. A meghallgatás befejezését követően az alperes a jegyzőkönyv egy példánya mellett átadta a felperes részére az szám3 számú végzést (a továbbiakban: végzés2), amelyben határidő tűzésével – egyebek mellett – arra kötelezte a felperest, hogy a végzés1-ben előírt megjelenési kötelezettség elmulasztását öt munkanapon belül hitelt érdemlően igazolja. A végzés2-höz csatolt, külön íven szövegezett hivatalos záradékban egyúttal rögzítette, hogy a végzésben foglalt kötelezést és a mulasztás jogkövetkezményeire vonatkozó hatósági figyelmeztetést a 2024. január 10-i telefonbeszélgetés során szóban már közölte a felperessel. A felperes ezen dokumentumok jelzett napon történt személyes átvételét a helyszínen, az iratokra vezetett feljegyzéssel és saját kézjegyével igazolta.

[5] A mulasztás igazolására nyitva álló határidő eredménytelen elteltét követően az alperes az szám4 számú végzésével (a továbbiakban: alapvégzés) 500.000 forint összegű eljárási bírságot szabott ki a felperessel szemben a 2024. január 10. napjára kitűzött meghallgatásról történő igazolatlan távolmaradása miatt. A végzéssel szemben a felperes keresetet terjesztett elő, amelynek nyomán az alperes – saját hatáskörben történő orvoslás keretében – az szám5 számú, az alapvégzéssel egységes döntésbe foglalt módosító végzésével (a továbbiakban: módosított végzés) a korábbi döntésének rendelkező részét, valamint indokolásának érintett részét egyaránt megváltoztatta. A módosított végzésében a jogkövetkezmény alkalmazásának jogalapjaként az eredetileg megjelölt, az eljárás elhúzására irányuló magatartás – mint eljárásjogi tényállás – helyett immár azt rögzítette, hogy a felperes a szabályszerű idézés ellenére a végzés1-ben előírt megjelenési kötelezettségét elmulasztotta, és távolmaradását sem előzetesen nem mentette ki alapos okkal, sem pedig utólagosan nem igazolta hitelt érdemlően. A szankcionált magatartás ezen eltérő ténybeli és jogi értékelésével egyidejűleg az alkalmazott eljárási bírság összegét 350.000 forintra mérsékelte.

[6] A módosítás indokaként a alperesről szóló 2013. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: MNB tv.) 46. § (1)-(2) bekezdései alapján – szubszidiárius jelleggel – mögöttesen alkalmazandó Ákr. 77. § (1) bekezdésének korábbi téves felhívására, továbbá a tényállás hiányos feltárása okán az Ákr. 77. § (3) bekezdés b) pontjának megsértésére hivatkozott. Az eljárási bírság kiszabásának közvetlen jogalapjaként az Ákr. 60. § (1) bekezdés a) pontjára és az ahhoz fűzött jogalkotói indoklásra hivatkozott, ténybeli alapként pedig azt rögzítette, hogy a felperes a végzés1-ben meghatározott határonapon nem tett eleget megjelenési kötelezettségének. Ennek körében külön is értékelte, hogy a felperes távolmaradását előzetesen alapos okkal nem mentette ki, mivel a betegség igazolás nélküli pusztá bejelentése nem minősül hitelt érdemlő kimentésnek, továbbá a mulasztást utólag sem igazolta, noha a hatóság e kötelezettségére és annak elmulasztása jogkövetkezményeire több alkalommal is figyelmeztette, illetve annak teljesítésére külön is kötelezte.

[7] A bírság összegének meghatározása során alkalmazandó jogként az MNB tv. 52. § (2) bekezdését, valamint az Ákr. 77. § (3) bekezdés a) és b) pontjait hívta fel. E mérlegelési keretben súlyosító körülményként értékelte, hogy a felperes mulasztása nem pusztán formális eljárási szabályszegést valósított meg, hanem egy büntetőjogi relevanciával is bíró, tőkepiaci visszaélés feltárását célzó, kiemelt tárgyi súlyú piacfelügyeleti eljárás lefolytatásának akadályozását is jelentette. Ugyancsak a felperes terhére értékelte, hogy távolmaradását többszöri hatósági felhívás ellenére sem igazolta; ezzel szemben enyhítő körülményként figyelembe vette a tanúvallomási kötelezettség utólagos teljesítését.

[8] A szankció mértékének meghatározása körében értékelte továbbá a felperes vagyoni helyzetét. E tekintetben a felperes tanúként tett vallomása és a közhiteles nyilvános cégadatok alapján rögzítette, hogy a felperes a saját érdekeltségébe tartozó cégek közötti ingatlanértékesítésből származó 100.000.000 forint összegű pénzeszközt bocsátott az eljárás alá vont ügyfél rendelkezésére a vizsgált tőkepiaci tranzakciókhoz. Emellett értékelte a felperes tulajdonában álló gazdasági társaságok nyilvános cégadatokból megállapítható, 2022. évi adózott eredményeit – köztük a nyereséggel működő név1 Kft. (összeg1 forint) és 1999 név2 Kft. (összeg2 forint), valamint a veszteséges név3 Kft. (összeg4 forint) és név5 Kft. (összeg5 forint) pénzügyi mutatóit –, végezetül pedig rögzítette a felperes azon nyilatkozatát is, amely szerint céges érdekeltségén keresztül összeg6 forint vételár ellenében kétharmados tulajdoni hányadot vásárolt a név6.

[9] Az elsőfokú bíróság felhívására a felperes akként nyilatkozott, hogy az alperes módosított végzését a jogsérelem orvoslásaként nem fogadja el.

[10] Mindeközben az alperes az szám6 számú végzésével hivatalból kijavította a tanúmeghallgatásról felvett jegyzőkönyvben szereplő dátumelírást.

A kereset és a védírat

[11] A felperes a keresetében a módosított végzés megsemmisítését kérte. Megsértett jogszabályi rendelkezésként az Ákr. 2. § (1)-(2) bekezdéseit, 6. § (1) bekezdését, 22-23. §-ait, 60. § (1) bekezdését és 80. § (1) bekezdését, az MNB tv. 46. §-át, 49/A. § (1)-(2) és (4) bekezdéseit, valamint 49/C. § (2) bekezdését és 52. § (2)-(3) bekezdéseit jelölte meg.

[12] Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az alperes a megjelenési kötelezettség megszegését téves ténybeli alapból kiindulva, iratellenesen állapította meg, mert nem vette figyelembe, hogy a betegség miatti távolmaradását elektronikus levélben előzetesen bejelentette, a 2024. január 23-i meghallgatásán pedig az eljáró ügyintézőnek bemutatta a fertőzést igazoló tesztfelvételt, amellyel álláspontja szerint iratcsatolási, illetve kimentési kötelezettségének eleget tett. Eljárásjogi kifogásként azzal érvelt, hogy az alperes tévesen egybemosta az előzetes kimentés és az utólagos igazolás jogintézményeit, továbbá a kimentés tárgyában meghozandó alakszerű döntés hiányában idő előtt és jogszerűtlenül állapította meg a megjelenési kötelezettség önhibából eredő megszegését. E körben hangsúlyozta, hogy az alperes a saját adminisztratív mulasztásának orvoslását a közokirat teljes bizonyító erejéhez fűződő vélelem megdöntésére irányuló, jogszabálysértő kísérlet útján kívánta megvalósítani azáltal, hogy a jegyzőkönyvben rögzített dátumelírást utólagosan korrigálta, jóllehet a jegyzőkönyvben tévesen feltüntetett korábbi határnap azt a jogilag releváns felperesi meggyőződést erősítette, hogy az igazolási kötelezettség kérdésköre eljárásjogilag véglegesen lezárult. A kiszabott szankció jogalapját vitatva kifejtette, hogy az irányadó eljárási szabályok nem önmagában a személyes meg nem jelenést, hanem a bejelentés és az igazolás elmaradását szankcionálják, az alperes azonban e tekintetben hiányosan feltárt tényállásra építette a döntését, és a bírságkeret meghatározása során is tévesen alkalmazta az MNB tv. rendelkezéseit. A szankció összesszerűségét érintő hatósági mérlegelést szintén jogszerűtlennek és okszerűtlennek minősítette, arra hivatkozva, hogy a hatóság nem adta logikus indokát a bírság 150.000 forint összegű mérséklésének, továbbá a terhére értékelte az általa tartalmában nem is ismert alapeljárás kiemelt tárgyi súlyát, ugyanakkor teljes mértékben figyelmen kívül hagyta az eljárási cselekmény rövid időn belüli pótlását elősegítő, konstruktív és együttműködő magatartását. Végezetül a vagyoni helyzetének értékelését is jogszabálysértőnek tartotta, mivel az alperes a magánvagyonát megalapozatlanul azonosította a tulajdonában álló gazdasági társaságok 2022. évi adózott eredményével. Mindezek következményeként álláspontja szerint a módosított végzéssel kiszabott eljárási bírság mind jogalapjában, mind pedig mértékét tekintve törvénysértő.

[13] Az alperes a védiratában a kereset elutasítását kérte. Fenntartotta, hogy a felperes a távolmaradását sem előzetesen, sem utólagosan nem igazolta, a mulasztás kimentésére vonatkozó alakszerű döntés meghozatalára pedig a jogszabályok nem kötelezték. Érvelése szerint a bírság jogalapja körében az Ákr. 60. § (1) bekezdés a) pontját és az MNB. tv. bírságkeretet megállapító 52. § (2) bekezdését helytállóan hívta fel, a szankció mértékének mérlegelése során pedig okszerűen, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 85. § (5) bekezdésével összhangban vette figyelembe mind a vizsgált ügy kiemelt tárgyi súlyát, mind pedig a felperes saját nyilatkozatai és a tulajdonában álló társaságok cégadatai alapján megállapítható kedvező vagyoni helyzetét.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[14] Az elsőfokú bíróság az ítéletével az alperes szám5 számú végzésével módosított szám4 számú végzésének a felperest 350.000 forint eljárásí bírság megfizetésére kötelező rendelkezését megsemmisítette, és az alperest e körben új eljárás lefolytatására kötelezte, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A perköltség viselése tekintetében – a felek pernyertességének és pervesztességének arányát egyenlőnek ítélve – akként rendelkezett, hogy a felek a felmerült költségeiket maguk viselik. Ezen túlmenően kötelezte a felperest 15.000 forint kereseti részilleték megfizetésére, azzal, hogy a fennmaradó 15.000 forint kereseti részilleték az állam terhén marad.

[15] Az eljárásí bírság jogalapja tekintetében mindenekelőtt megállapította, hogy az alperes az Ákr. 60. § (1) bekezdés a) pontjára alapított szankciót jogszerűen alkalmazta, mert a felperes a végzés1-ben megjelölt határnapról történő távolmaradását alapos okkal sem előzetesen nem mentette ki, sem pedig utólag hitelt érdemlő módon nem igazolta. Ebből következően azt is megállapította, hogy a módosított végzés rendelkező része és indokolása e körben egymással összhangban áll.

[16] Alaptalannak találta a felperes azon eljárásjogi kifogását, amely az Ákr. 80. § (1) bekezdése szerinti alakszerű döntés meghozatalát hiányolta az előzetes kimentés el nem fogadásáról. Indokolása szerint ugyanis az irányadó eljárásjogi szabályozás nem ír elő önálló, alakszerű határozat meghozatalára vonatkozó kötelezettséget, az alperes pedig mind a rögzített telefonbeszélgetés, mind pedig az igazolt módon átadott végzés2 útján egyértelművé tette, hogy a puszta elektronikus bejelentést nem tekinti hitelt érdemlő kimentésnek, és ennek megfelelően a mulasztás utólagos igazolását várja el a felperestől.

[17] A felperes eljárásí kifogásait vizsgálva alaptalannak találta a tanúmeghallgatási jegyzőkönyvön szereplő téves dátumozásra alapított hivatkozást is. E körben arra mutatott rá, hogy

az Ákr. 6. § (1) bekezdésében rögzített jóhiszemű eljárás és együttműködési kötelezettség alapelvi követelménye alapján a felperesnek az írat aláírásakor a nyilvánvaló dátumelírást jeleznie kellett volna a alperes felé. Ráadásul ezen adminisztratív hiba ellenére is tisztában kellett lennie az igazolási kötelezettsége fennmaradásával, miután a telefonbeszélgetés és a helyszínen a saját kézjeggyével igazoltan átvett végzés2 egyaránt tartalmazott erre vonatkozó egyértelmű felhívást.

[18] A felperes továbbá alaptalanul állította azt is, hogy az MNB tv. 52. § (2) bekezdésében meghatározott bírságkeret kizárólag az MNB tv. 52. § (1) bekezdésére alkalmazható. Mivel az MNB tv. 46. § (2) bekezdés 10. pontja folytán az Ákr. 60. §-a az alperes eljárásában is irányadó, és az MNB tv. más rendelkezése az ilyen típusú eljárási jogsértéshez bírságkeretet nem kapcsol, így az MNB tv. 52. § (2) bekezdését az Ákr. 60. §-a szerinti tényállásra is alkalmazni kell. Következésképpen az alperes a bírságkiszabás jogalapjának meghatározása során a helyes jogszabályhelyet jelölte meg.

[19] A keresetet ugyanakkor a bírság mértékének megállapítása körében megalapozottnak ítélte, megállapítva, hogy az alperes a Kp. 85. § (5) bekezdésébe ütköző, kirívóan okszerűtlen mérlegeléssel értékelte a szankció mértékét érdemben befolyásoló, a perbeli esetben releváns egyedi körülményeket. E körben jogszabálysértőnek minősítette az alapeljárás általa nem is ismert kiemelt tárgyi súlyának, valamint a kimentés igazolására való többszöri eredménytelen felhívásnak a felperes terhére történő értékelését, rámutatva, hogy a felperes az elmulasztott eljárási cselekményt rövid időn belül pótolta, a hatóság pedig a mulasztás utólagos igazolása céljából tényszerűen csupán egyetlen – a hátrányos jogkövetkezményeket is kilátásba helyező – alakszerű felhívást intézett hozzá. A mérlegelési jogkör gyakorlása szempontjából kirívóan okszerűtlennek ítélte a vagyoni és jövedelmi viszonyok hatósági értékelését is, mivel az alperes az ügy érdemére vonatkozó tanúvallomásból önkényesen kiragadott, és a döntés irányát (a fél javára vagy terhére történő értékelést) tekintve is tisztázatlan részletekre alapította a határozatát. Ezzel összefüggésben ugyancsak kirívóan okszerűtlennek értékelte a felperes érdekeltségébe tartozó gazdasági társaságok 2022. évi adózott eredményének figyelembevételét, hangsúlyozva, hogy az elkülönült jogalanyok korábbi évekbeli gazdálkodási adatai nem alkalmasak a természetes személy 2024-ben aktuális teherviselő képességének jogszerű – és irányultságában szintén meg nem határozott – bizonyítására.

[20] A megismételt eljárásra nézve előírta, hogy az alperesnek a felperes ki nem mentett, 2024. január 10-i távolmaradásának jogkövetkezményéről kell ismételten döntenie, szem előtt tartva, hogy a fentiek szerint okszerűtlen mérlegelési szempontok nem vehetők figyelembe. Egyúttal rögzítette, hogy az eljárási bírság alkalmazása esetén annak összege a 350.000 forinthez képest arányosan alacsonyabb lehet.

A fellebbezések és a fellebbezési ellenkérelmek

[21] A felperes a fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereseti kérelmének helyt adó – ezáltal a mulasztás kimentésének alakszerű elbírálását megkövetelő, az eljárási bírság kiszabásának anyagi jogi alapjának hiányát megállapító – döntés meghozatalát; míg a perköltség viseléséről szóló rendelkezés tekintetében elsődlegesen az ítélet ezen részének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság e körben történő új eljárásra utasítását, másodlagosan pedig – amennyiben az eljárásjogi feltételek ezt nem teszik lehetővé – a perköltségviselési döntés érdemi megváltoztatását kérte.

[22] Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a 2024. január 9-én küldött elektronikus levele az Ákr.

60. § (1) bekezdés a) pontja szerinti előzetes kimentésnek, tartalmát tekintve pedig az MNB tv. 49. § (1)-(2) bekezdései alapján elbírálandó kérelemnek minősült, ezért arról az MNB tv. 49/C. § (1) bekezdése szerinti alakszerű döntést kellett volna hozni; amennyiben pedig az alperes a kérelmet hiányosnak vagy nem megfelelően előadottnak ítélte, az MNB tv. 49. § (3) bekezdése alapján hiánypótlásra kellett volna felhívnia. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság és az alperes jogszerűtlenül összemosta az Ákr. 60. § (1) bekezdés a) pontjában elkülönülten szabályozott előzetes kimentés és utólagos igazolás jogintézményeit; a telefonhívás, valamint a később átadott végzés² – fogalmilag is – már csak az utólagos igazolás körében bírhatott jelentőséggel, az előzetesen előterjesztett kimentési kérelem önálló elbírálását azonban nem pótolhatta. E körben az alperes eljárása az Ákr. 2. § (1)-(2) bekezdéseiben rögzített jogszerűség, szakszerűség, egyszerűség és ügyféllel való együttműködés követelményét, valamint az Ákr.

6. § (1) bekezdésében foglalt jóhiszemű eljárás és együttműködési kötelezettség alapelvét is sértette, mivel joggal számíthatott az előterjesztett kérelme alakszerű elbírálására, melyről való alperesi döntés hiányában az elsőfokú bíróság tévesen értékelte a terhére az előzetes kimentés elmaradását.

[23] További eljárási kifogásként hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság az ítélet [19] bekezdésében az Ákr. 6. § (1) bekezdésében rögzített együttműködési kötelezettséget egyoldalúan, okszerűtlenül és a felek között lévő aszimmetrikus viszonyt figyelmen kívül hagyva kérte számon rajta. Kiemelte, hogy a jegyzőkönyvön szereplő téves dátumozás jelzésének elmaradása nem róható a terhére, mivel – figyelemmel arra is, hogy az eseménysor a jegyzőkönyv aláírásával zárult – laikus ügyfélként alappal vonta le azt a következtetést, hogy az alperes a kimentésének elfogadása érdekében tüntette fel a végzés¹ szerinti dátumot. Erre tekintettel az elírás alperesnek történő jelzésére vonatkozó törvényszéki elvárás ellentétes a józan észnek megfelelő jogértelmezés Alaptörvény 28. cikkében rögzített követelményével. Az együttműködési kötelezettség alapján – saját hibája észlelését és a jegyzőkönyv javítását követően – éppen az alperesnek kellett volna a jogkövetkezményekről tájékoztatást adnia, eloszlátva a tévedést, egyúttal biztosítva az utólagos igazolás lehetőségét. Mindez azt jelenti, hogy az elsőfokú bíróság az alperes eljárás felelősségét jogszerűtlenül rá hárította, amellyel megsértette a Kp. 2. § (1)-(2) bekezdéseiben, valamint az Alkotmánybíróság 31/2003. (VI. 4.) és 60/2009. (V. 28.) AB határozataiban deklarált tisztességes eljáráshoz és hatékony jogvédelemhez való jogát.

[24] Anyagi jogi kifogásként arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság az ítélet [21] bekezdésében túllépte a jogalkalmazói hatáskörét, amikor az MNB tv. 52. § (2) bekezdésében szabályozott eljárási bírság alkalmazhatóságát kiterjesztette az Ákr. 60. §-a szerinti törvényi tényállásra. Annak ellenére, hogy az MNB tv. 46. § (2) bekezdés 10. pontja alapján az Ákr. 60. §-a a perbeli esetben irányadó, a jogalkotó e mulasztáshoz – figyelemmel az Ákr. 77. §-ának alkalmazhatatlanságára is – tényszerűen nem rendelt szankciót. Az eljárási bírság jogszabályi alapjának hiánya nem egy, a bíróság által értelmezés útján feloldható jogalkotási ellentmondás, hanem olyan tényállapot, amelyet az elsőfokú bíróság egy arra eredetileg nem vonatkozó jogkövetkezmény önkényes beemelésével nem pótolhatott volna. Hangsúlyozta, hogy a vélt joghézag ily módon történő kitöltésével az elsőfokú bíróság elvonta a jogalkotó hatáskörét, ezáltal a bírságkiszabás anyagi jogi alapja továbbra is hiányzik.

[25] A perköltségviselés körében arra hivatkozott, hogy a perben két önálló kereseti kérelmet terjesztett elő: egyrészt az alapvégzés, másrészt a módosított végzés megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint az első kereseti kérelem vonatkozásában a perindítás nyomán bekövetkezett alperesi módosítás a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (1) bekezdése szerinti pernyertességgel azonos hatású, amelyre tekintettel az e keresettel összefüggésben felmerült 609.600 forint ügyvédi munkadíj és a peres eljárási illeték az alperest terheli. A módosított végzést az elsőfokú bíróság a kereseti kérelemnek megfelelően megsemmisítette, ezért az e kereseti részhez kapcsolódó 711.200 forint ügyvédi munkadíj és a peres eljárási illeték tekintetében is pernyertesnek minősül, következésképpen nem részleges, hanem teljes pernyertessége állt fenn, amely mellett a perköltségét teljes egészében az alperesnek kellett volna viselnie. E körben hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság „ezt meghaladóan” elutasító rendelkezése a Kp. 86. § (1) bekezdésére figyelemmel értelmezhetetlen, mert az ítéletnek a perben érvényesített kereseti kérelmekről kell döntenie, márpedig a keresetindítás tárgya mindkét alperesi végzés megsemmisítése volt; az, hogy a törvényszék a kereseti érvelés egyes elemeit nem fogadta el, a pernyertesség-pervesztesség megítélését önmagában nem befolyásolhatja.

[26] Arra az esetre is kitért, ha a másodfokú bíróság a pernyertességét mégsem tekintené teljesnek, hangsúlyozva, hogy az elsőfokú ítélet a Pp. 83. § (2) bekezdésének alkalmazását sem indokolta meg jogszerűen, mert nem rögzítette, milyen alapon tekintette a pernyertesség-pervesztesség felek közötti arányát egyenlőnek, továbbá nem állapította meg a feleknél felmerült perköltség összegét, és nem vizsgálta, hogy a felperes oldalán felmerült – összesen 1.320.800 forint ügyvédi munkadíjból és peres eljárási illetékből álló – költség, valamint az ellenérdekű fél költsége közötti különbség jelentős-e. Ezáltal megsértette a Pp. 82. § (2) bekezdését, továbbá a Pp. 346. § (4)-(5) bekezdéseiben előírt indokolási kötelezettséget, amely kihatott az illetékviselésről szóló rendelkezés jogszerűségére is.

[27] Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte.

[28] Ennek indokaként arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Kp. 85. § (5) bekezdését, a bírságösszeg körében végzett mérlegelése ugyanis – a törvényszék álláspontjával szemben – megfelelt a jogszabályi rendelkezéseknek. Érvelése szerint a felperesnek tisztában kellett lennie az eljárás jelentősebb tárgyi súlyával. Erről egyrészt a 2023 decemberében megküldött, a bennfentes kereskedelemre és piaci manipulációra utaló idéző végzésből, másrészt a meghallgatásán feltett kérdésekből, harmadrészt pedig az eljárás ügyfelével fennálló személyes kapcsolatából és az érintett, mintegy 100.000.000 forintos üzleti értékből is tudomással kellett bírnia. A felperes két héttel későbbi meghallgatását nem értékelte a terhére, ugyanakkor nem minősül okszerűtlennek, hogy a távolmaradás igazolásának többszöri felszólítás ellenére történő elmaradását szankcionálta, hiszen a felperes a meghallgatáson átadott írásbeli felhívást megelőzően is egyértelmű tájékoztatást kapott az igazolási kötelezettségéről. Végezetül hangsúlyozta, hogy a bírságkiszabás körében okszerűen vette figyelembe a felperes vagyoni helyzetére vonatkozó, a tulajdonában álló társaságok adózott eredményéből levonható adatokat. Rámutatott, hogy az Akr. 77. § (3) bekezdés b) pontja értelmében a „vagyoni helyzet” és a „jövedelmi viszonyok” fogalma nem azonos. Ebből következően a felperes vagyoni viszonyai tekintetében a különálló jogalanyként működő társaságok eredménye is informatív volt, a 2022. évi adatok

alapulvétele pedig azért volt indokolt, mert a döntés meghozatalakor kizárólag ezek álltak rendelkezésre a cégnyilvántartásban.

[29] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében – tartalmát tekintve – az elsőfokú ítélet alperesi fellebbezéssel érintett részének helybenhagyását kérte. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az alperes fellebbezése a Kp. 100. § (2) bekezdés b) pontjában írt tartalmi követelményeknek nem felel meg, mert a kereset általános elutasításának indítványozásán túl nem jelöli meg kellő pontossággal, hogy az elsőfokú ítélet mely rendelkezéseit támadja, és az általa hivatkozott Kp. 85. § (5) bekezdésének sérelmét sem konkretizálja a felülbírálat keretei egyértelműen megállapítható módon. Álláspontja szerint az, hogy az alperes a bírói mérlegeléssel és bizonyítékértékeléssel nem ért egyet, önmagában nem jelenti a Kp. 85. § (5) bekezdésének megsértését, a másodfokú bíróságnak pedig nem feladata, hogy az alperes helyett maga határozza meg a fellebbezés valós tartalmát és jogi kereteit. E körben hangsúlyozta, hogy az alperes valójában a bizonyítékértékelést és a tényállás tisztázást vitatja, azonban e kifogásaihoz nem rendel megfelelő, pontosan megjelölt megsértett jogszabályhelyet, ezért a fellebbezés e részében érdemi felülbírálatnak nincs helye.

[30] Másodlagosan arra is rámutatott, hogy az alperes által előadott négy érv önmagában sem alkalmas az ítélet jogszerűségének megdöntésére, mert azok részben pusztán vélekedések, részben korábbi előadásának ismételései, részben pedig indokolás nélküli állítások maradtak. Külön kiemelte, hogy a vagyoni helyzetre vonatkozó alperesi hivatkozás irratellenes és szakszerűtlen, mivel a társaságok pénzügyi adatait nem a cégnyilvántartásból, hanem az Igazságügyi Minisztérium e-beszámoló rendszerében közzétett éves beszámolókból kellett volna ellenőrizni.

[31] Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében lényegét tekintve – az eljárás korábbi szakaszaiban kifejtett jogi álláspontját változtatlanul fenntartva – az elsőfokú ítélet felperesi fellebbezéssel támadott részének helybenhagyását kérte, hivatkozva annak érdemi megalapozottságára, okszerű bizonyítékértékelésére és indokolásának helytállóságára.

A Fővárosi Ítéltábla döntése és annak jogi indokai

[32] A felperes fellebbezése az alábbiak szerint részben alapos, az alperes fellebbezése alapján az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálata nem végezhető el.

[33] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Kp. 108. § (1) bekezdése alapján a fellebbezések és a fellebbezési ellenkérelmek keretei között bírálta felül. Ennek során azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság a perben releváns tényállást a rendelkezésre álló peradatok alapján túlnyomórészt helytállóan állapította meg, az ügyben irányadó jogszabályi rendelkezéseket pontosan azonosította, majd a tartalmuk helyes értelmezése alapján, azokat az ügy releváns ténybeli elemeire megfelelően alkalmazva az ügy érdemében megalapozott és törvényes döntést hozott, amelynek indokolásával az ítéltábla egyetértett. Ugyanakkor az

érdemben helytálló jogi következtetései ellenére döntését az ítélet rendelkező részében – az indokolás tartalmával, illetve abból rekonstruálható érdemi döntési szándékkal ellentétesen, s így a határozat belső dogmatikai koherenciáját megbontva – rögzítette. Emellett a megismételt eljárásra nézve részben téves, a megsemmisítés indokain túlterjeszkedő iránymutatást adott, továbbá a perköltség viselésére vonatkozó jogszabályi rendelkezések téves alkalmazása folytán a költségek viselése kérdésében helytelenül rendelkezett.

[34] Az ítéltábla a felülbírálat logikai rendjéhez igazodva elsőként a felperes fellebbezési ellenkérelmében előterjesztett eljárási kifogást vizsgálta, amely szerint az alperesi jogorvoslati beadvány nem tesz eleget a Kp. 100. § (2) bekezdés b) pontjában meghatározott kógens tartalmi követelményeknek. E körben a másodfokú bíróság abból indult ki, hogy a fellebbezés érdemi felülbírálatra való alkalmasságának elengedhetetlen eljárásjogi előfeltétele, hogy a jogorvoslati beadvány maradéktalanul tartalmazza a Kp. 100. § (2) bekezdésében meghatározott kötelező tartalmi elemeket. Ennek keretében a fellebbező félnek többek között pontosan meg kell jelölnie a fellebbezést megalapozó jogszabálysértést a megsértett jogszabályhely konkrét megadásával együtt. E kógens követelményrendszert a Kp. 104. § (1)-(2) bekezdései azzal teszik teljessé, hogy a pontos jogszabályhely megjelölésének hiánya esetén a hiánypótlás lehetőségét – a téves megjelölés szűk körű korrekciós kivételétől eltekintve – kizárják, kifejezve ezzel, hogy a másodfokú bíróság nem általános értelmező-kiegészítő szerepet tölt be, hanem a fél által szabályszerűen kijelölt keretek között gyakorolja felülbírálati jogkörét. Ezzel áll összhangban a Kúria következetes ítélezési gyakorlata is (Kfv.VII.37.422/2020/8., Kfv.VII.37.651/2020/6., Kpkf.VII.45.168/2021/2.), amely szerint a Kp. 100. § (2) bekezdés b) pontjában írt törvényi követelményeknek a fél csak akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis a jogszabálysértésre történő hivatkozásának indokait is ismerteti. Ennélfogva, ha a fellebbező a sérelmezett döntési elemet ugyan leíró jelleggel előadja, de ahhoz nem rendel az állított jogsértéssel adekvát, konkrét normatív alapot, amelyből az elsőfokú jogalkalmazási hiba rekonstruálható lenne, a másodfokú bíróság nem köteles – és a Kp. 108. § (1) bekezdésére figyelemmel nem is jogosult – arra, hogy a hiányzó jogi érvelést a fél helyett megalkossa, ideértve a megsértettként felhívandó jogszabályhely azonosítását is, és ezáltal a jogorvoslati beadvány tartalmi hiányosságait hivatalból pótolja.

[35] A fenti eljárásjogi alapvetésekből kiindulva az ítéltábla megállapította, hogy az alperes által megsértett jogszabályi rendelkezésként megjelölt Kp. 85. § (5) bekezdése a jelen fellebbezési érvelés tartalmához mérten nem minősül megfelelő jogalapnak az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálatához. Amikor ugyanis az alperes a fellebbezésében azt sérelmezi, hogy az elsőfokú bíróság miként minősítette az általa a bírság összegének meghatározása során figyelembe vett szempontokat – így különösen az ügy tárgyi súlyára, a mulasztás igazolásával kapcsolatos felhívásra, vagy a felperes vagyoni helyzetére vonatkozó körülményeket –, tartalmilag nem a jogkérdést, hanem kizárólag az elsőfokú bíróság tényállást megállapító és bizonyítékértékelő tevékenységét támadja. E körben az alperes valójában azzal nem ért egyet, hogy a törvényszék a peres eljárás során feltárt adatokat és bizonyítékokat értékelve részben mellőzte az általa a közigazgatási eljárásban figyelembe vett tényezőket, részben pedig felülbírálta ezen elemek hatósági értékelésének módját és irányát. A bíróság általi tényállás megállapítás és bizonyítékértékelés okszerűségének, illetve jogszerűségének fellebbezési eljárásban történő vitatása azonban jogdogmatikai szempontból kizárólag az erre vonatkozó,

specifikus eljárásjogi normák megjelölésével és azok sérelmének érdemi kifejtésével lehetséges. A közigazgatási perben e garanciális eljárásjogi kereteket a Kp. 78. § (2) bekezdése, valamint a – Kp. 78. § (1) bekezdése folytán háttérjogszabályként alkalmazandó – Pp. 279. § (1) bekezdése fekteti le. Az alperes azonban fellebbezésében e bizonyítékértékelési normák megsértésére nem hivatkozott, és nem fejtett ki olyan érvelést sem, amelyből e rendelkezések sérelme téves jogszabályhely megjelölés útján ugyan, de tartalmilag azonosítható lett volna.

[36] Az ítéltábla hangsúlyozza, hogy e hiányosságot a Kp. 85. § (5) bekezdésének felhívása nem pótolja. E jogszabályhely normatív tartalmát és perrendi funkcióját tekintve a közigazgatási szerv mérlegelési jogkörben megvalósított tevékenységének bírósági felülvizsgálati mércéjét rögzíti, vagyis azt határozza meg, hogy a bíróságnak a hatósági mérlegelés jogszerűsége körében milyen szempontokat kell vizsgálnia. A Kp. 85. § (5) bekezdése ennél fogva közvetlenül a hatósági mérlegelés bírósági kontrolljára, és nem a bíróság saját bizonyítékértékelésének fellebbezési támadására vonatkozik. Ha tehát az elsőfokú bíróság e vizsgálat eredményeként – a peradatok és bizonyítékok Pp. 279. § (1) bekezdése szerinti értékelésével – arra a következtetésre jut, hogy a hatósági mérlegelés okszerűtlen volt, az e bírói következtetéssel szembeni fellebbezésnek a bírói bizonyítékértékelés szabályainak megsértését kell normatív alapként megjelölnie. A Kp. 85. § (5) bekezdésére történő önálló hivatkozás a hatósági mérlegelés jogszerűségének védelme körében ugyan érvelési kiindulópont lehet, de önmagában nem alkalmas arra, hogy a bírósági bizonyítékértékelés állított okszerűtlenségét eljárásjogilag helyesen azonosítsa, és a fellebbezés felülbírálati kereteit szabályszerűen kijelölje. Az ítéltábla mindazonáltal azt is rögzíti, hogy a perbeli ügyben a Kp. 99. § (3) bekezdése folytán megfelelő eltéréssel alkalmazandó Kp. 48. § (1) bekezdés k) pontja, valamint a Kp. 100. § (2) bekezdés b) pontja és 104. § (1)-(2) bekezdései szerinti visszautasítási feltételek nem álltak fenn, mivel az alperes a jogorvoslati kérelmében formálisan megjelölte az általa megsértettnek állított jogszabályhelyet, még abban az esetben is, ha az – a fellebbezés tartalmához mérten – a támadott ítélet felülbírálatához szükséges joghatás kiváltására jogilag nem bizonyult alkalmasnak. Minderre figyelemmel az ítéltábla arra a következtetésre jutott, hogy az alperesi fellebbezés megfelelően megjelölt és érdemben kifejtett eljárásjogi jogalap hiányában az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálatára nem volt alkalmas.

[37] Az alperesi perorvoslati kérelem – fent kifejtettek szerinti – érdemi felülbírálatra való alkalmatlanságából és az elsőfokú ítélet ebből fakadó anyagi jogerejéből okszerűen következik, hogy a támadott ítéletének az érdemi – a közigazgatási cselekmény megsemmisítésére és az új eljárás lefolytatásának elrendelésére irányuló – rendelkezése, valamint az ehhez kapcsolódó, a megismételt eljárásra adott bírói iránymutatás változatlanul hatályban marad. Ugyanakkor az ítéltábla hivatalból észlelte, hogy az elsőfokú bíróság iránymutatásának részét képező, a bírság összegére vonatkozó rendelkezés súlyos eljárási hibában szenved. Ezzel összefüggésben az ítéltábla rögzíti, hogy a fentiekben említett, a Kp. 108. § (1) bekezdésében meghatározott felülbírálati keretek nem zárják ki a súlyos eljárási szabálysértés hivatalbóli (ex officio) észlelését és orvoslását, amiből azonban nem következik szükségképpen a vizsgált ítélet hatályon kívül helyezése. Ha ugyanis a jogsértés nem az ítélet érdemi rendelkezését, hanem kizárólag az indokolást, így adott esetben a megismételt eljárásra vonatkozó iránymutatást érinti, a hiba a Kp. 109. § (1)-(2) bekezdése alapján az

érdemi rendelkezés változatlan fenntartása mellett az indokolás érintett részének megváltoztatásával vagy mellőzésével is orvosolható.

[38] Az ítéltábla e perrendi keretből kiindulva megállapította, hogy az elsőfokú bíróság azon iránymutatása, amely szerint „Eljárási bírság alkalmazása esetén annak összege a 350.000 forinthez képest arányosan alacsonyabb lehet.”, a közigazgatási bírói kontroll törvényi határait túllépte. A Kp. 85. § (5) bekezdése ugyanis a mérlegelési jogkörben megvalósított közigazgatási cselekmény bírósági felülvizsgálatát arra korlátozza, hogy a bíróság a mérlegelési felhatalmazás kereteinek megtartását, továbbá a mérlegelési szempontok és azok okszerűségének a közigazgatási cselekményt tartalmazó iratból történő megállapíthatóságát vizsgálja, és nem arra jogosítja fel, hogy a hatóság jövőbeni mérlegelését konkrét,összegező (felső értékű) bírsághatárral orientálja. E korlátot erősíti a Kp. 86. § (4) bekezdése is, amely az új eljárásra adott bírói iránymutatást a megállapított jogsértés orvoslásának lényeges pontjaira szorítja, ennél fogva az iránymutatás nem terjedhet ki a hatóság diszkrecionális döntési tartományába tartozó bírságösszeg előzetes kijelölésére vagy maximálására. Ezzel áll összhangban a 2/2015. (XI. 23.) KMK véleményben rögzített jogértelmezés is, amely a mérlegelési jogkörben hozott közigazgatási határozatot olyan döntésként azonosítja, amelynél a jogszabály kizárólag a döntés kereteit jelöli ki; ebből pedig okszerűen következik, hogy e keretek között a szankció konkrét mértékének ismételt meghatározása a megismételt eljárásban is a hatóság, és nem pedig a bíróság feladata. Mindezek kapcsán az ítéltábla azt is hangsúlyozza, hogy az MNB tv. 46. § (2) bekezdés 11. pontja alapján irányadó, az Ákr. 62. § (2) és (4) bekezdésében deklarált szabad bizonyítás elve a piacfelügyeleti eljárásokban is maradéktalanul érvényesül. Ebből egyenesen következik, hogy a hatóság a tényállás tisztázása során nincs meghatározott bizonyítási eszközhöz vagy eljárási módhoz kötve, ezáltal a megismételt eljárásban – a szankció mértékének újbóli, okszerű meghatározása érdekében – a mérlegelése alapjául szabadon felhasználhat minden olyan bizonyítékot, amely a valóság (a releváns tényállás) feltárására alkalmas, így különösen az eljárása során jogszerűen beszerezett és rögzített információkat, avagy a közhiteles nyilvántartásokból hivatalból ismertté vált adatokat is. Ezen autonóm jogalkalmazói szabadság szükségképpen magában foglalja annak eljárásjogi lehetőségét is, hogy az alperes a megismételt eljárásban – a tényállás ismételt és teljes körű értékelése alapján – a korábban kiszabott szankció mértékétől mind lefelé, mind felfelé eltérjen, amennyiben azt a mérlegelés alapjául szolgáló szempontok okszerű és jogszerű értékelése indokolja. Minderre tekintettel tehát nem volt fenntartható az elsőfokú bíróságnak a fentiekben említett iránymutatása.

[39] Mindezek előre bocsátását követően az ítéltábla a jogvita érdekében elsőként a felperes azon fellebbezési érvelését vizsgálta, amely szerint az alperes jogszabálysértően elmulasztotta az előzetes kimentési kérelem alakszerű döntéssel történő elbírálását. Az Ákr. 60. § (1) bekezdésének normatív szerkezete nem önálló, elkülönült eljárási kérelemként szabályozza az előzetes kimentést, hanem azt az eljárási bírság alkalmazhatóságának egyik negatív tényállási feltételeként határozza meg: a hatóságnak a szankció alkalmazásakor kizárólag azt kell értékelnie, hogy a szabályszerű idézésnek eleget nem tevő személy a távolmaradását előzetesen alapos okkal kimentette-e, vagy utólag hitelt érdemlő módon igazolta-e. Ebből következően a jogszabály nem a kimentésről rendel el külön, alakszerű döntést, hanem a kimentés, illetve az igazolás hiányát a későbbi szankciós döntés normatív előfeltételeként kezeli. Ezt az értelmezést támasztja alá az MNB tv. döntési rendszerének belső logikája is. Az MNB tv. 49/C. § (1) bekezdése a hatósági döntések formáját

szabályozza, amikor kimondja, hogy az MNB az ügy érdemében határozatot, míg az eljárás során felmerülő egyéb kérdésekben végzést hoz; a (2) bekezdés pedig a meghozott döntés tartalmi és formai követelményeit határozza meg. E rendelkezésekből azonban nem következik, hogy a hatóságnak az eljárás során felmerülő minden részkérdésről, így különösen minden előzetes bejelentésről vagy kimentési nyilatkozatról külön végzést kellene hoznia. Az MNB tv. 49/C. §-a tehát a döntés formáját és tartalmát határozza meg arra az esetre, ha a hatóság jogalkalmazói döntést hoz, de nem keletkeztet önálló döntéshozatali kötelezettséget olyan járulékos kérdésben, amelyet az Ákr. 60. § (1) bekezdése a bírságkiszabás feltételrendszerébe épít be. A hivatkozott jogszabályhely rendszertani értelmezése ugyanezt erősíti meg. A rendelkezés a szankcionálható magatartást nem a megjelenés pusztá elmulasztásával azonosítja, hanem a szabályszerű idézés ellenére történő távolmaradást kizárólag a kimentés vagy utólagos igazolás hiányával együtt minősíti eljárási bírsággal sújtható magatartássá. A szabályozás súlypontja ezért nem az előzetes kimentés külön elbírálásán, hanem azon van, hogy a hatóság a bírság kiszabásakor ellenőrizhető módon megállapítsa: fennállnak-e a szankcionálás törvényi feltételei. Ebből okszerűen következik, hogy a kimentés elfogadhatóságát a hatóságnak főszabály szerint nem önálló közbenső aktusban, hanem a bírságot megállapító döntésben kell értékelnie és megindokolnia.

[40] Ezzel összefüggésben különösen beszédes az Ákr. 60. § (4) bekezdése, amely már kifejezetten úgy rendelkezik, hogy ha az idézett személy igazolja a távolmaradásának vagy eltávozásának menthető indokát, a hatóság visszavonja az eljárási bírságot megállapító és az elővezetést elrendelő végzést. A jogalkotó tehát itt már nevesít egy konkrét, alakszerű döntést: a bírságot megállapító, illetve az elővezetést elrendelő végzést. E szabályból rendszertani alapon az következik, hogy a törvény a formalizált döntési kötelezettséget nem a kimentés előzetes elbírálásához, hanem a szankció alkalmazásához, illetve annak későbbi visszavonásához kapcsolja. Ha a jogalkotó az előzetes kimentés tárgyában is külön végzést kívánt volna meg, azt – a (4) bekezdéshez hasonló egyértelműséggel – kifejezetten előírta volna. A kifejtetteket támasztja alá az idézés jogi szabályozási környezete is. Az Ákr. 58. § (1) bekezdése alapján a hatóság azt, akinek személyes meghallgatása szükséges, megjelenésre kötelezi, míg a (3) bekezdés az idézésben a megjelenés elmulasztásának jogkövetkezményeire vonatkozó figyelmeztetést írja elő. A szabályozás ekként egymásra épülő eljárási mozzanatokot foglal rendszerbe: az idézést, a megjelenés esetleges elmulasztását, a távolmaradás előzetes kimentését vagy utólagos igazolását, végül – a törvényi feltételek fennállása esetén – az eljárási bírság alkalmazását. Ebben a folyamatban az előzetes kimentés értékelése elsődlegesen eljárásszervezési funkciót tölt be: a hatóság az előadott okra figyelemmel a meghallgatást elhalaszthatja, új határnapot tűzhet, vagy pedig a szankció alkalmazásakor vizsgálhatja, hogy a közölt ok alapos és hitelt érdemlő volt-e. Az Ákr. azonban e szervezési és értékelési mozzanatot nem emeli önálló, külön jogorvoslattal támadható döntési tárggyá. Következésképpen – az előzőekben kifejtetteket is figyelembe véve – az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az alperest az előzetes kimentési kérelem tárgyában nem terhelte külön, alakszerű döntés meghozatalára irányuló kötelezettség.

[41] Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg – arra is rámutatva, hogy az ezzel ellentétes álláspontját a felperes sem tudta konkrét normatív alap megjelölésével alátámasztani –, miszerint sem az Ákr., sem az MNB tv. nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely az előzetes kimentési nyilatkozat önálló, alakszerű döntéssel történő

elbírálását írta elő. Következésképpen a felperes 2024. január 9-i elektronikus levele tartalma szerint nem az MNB tv. 49/C. § (1) bekezdése szerinti külön döntési kötelezettséget keletkeztető kérelem, hanem az Ákr. 60. § (1) bekezdés a) pontja körében értékelendő eljárási nyilatkozat volt, amelynek jogi jelentősége nem önmagában, hanem az eljárási bírság törvényi feltételeinek vizsgálata során nyert relevanciát. Az MNB tv. 49/C. §-a ezzel szemben – amint arra az ítéltábla az előzőekben rámutatott – csak azt szabályozza, hogy az MNB a hatáskörébe tartozó döntést milyen formában hozza meg, de nem alakít át minden eljárási bejelentést önálló, külön jogorvoslattal támadható közbenső döntési tárggyá. Ebből következően az alperes – a felperes állításával ellentétben – nem mosta össze jogszerűtlenül az előzetes kimentés és az utólagos igazolás jogintézményét, hanem az Ákr. 60. § (1) bekezdésének rendszeréhez igazodva járt el akkor, amikor a meghallgatás elmulasztását követően már azt vizsgálta, hogy a felperes a távolmaradását hitelt érdemlően igazolta-e. Az ítéltábla ezért azon törvényszéki megállapítással is egyetértett, hogy az alperes eljárása nem sértette az Ákr. 2. § (1)-(2) bekezdéseiben rögzített jogszerűségi, szakszerűségi és együttműködési követelményeket, valamint az Ákr. 6. § (1) bekezdése szerinti jóhiszeműségi és együttműködési alapelvet, mivel a felperesnek – amint azt az elsőfokú bíróság az ítélete [18] bekezdésében helytállóan rögzítette – a 2024. január 10-i telefonos tájékoztatásból, továbbá a 2024. január 23-án személyesen átvett végzés² tartalmából egyértelműen tudnia kellett, hogy a korábbi meghallgatásról való távolmaradását hitelt érdemlően igazolnia kell.

[42] Ezen érvelési láncolat mentén haladva az ítéltábla azt is megállapította, hogy az ügy érdemi eldöntése szempontjából nem bírt jogi relevanciával a felperes azt sérelmező fellebbezési hivatkozása, hogy az elsőfokú bíróság vele szemben – a meghallgatási jegyzőkönyvön szereplő dátumelírás jelzésének elmulasztása miatt – az Ákr. 6. § (1) bekezdésében deklarált jóhiszemű eljárás és együttműködési kötelezettség megsértését állapította meg. A jogvita e pontján ugyanis nem annak van jelentősége, hogy a felperes a jegyzőkönyvi dátumelírást ténylegesen észlelte-e, illetőleg terhelte-e őt annak jelzésére irányuló eljárási kötelezettség, hanem annak, hogy a téves dátum feltüntetése alkalmas volt-e a korábban szabályszerűen közölt igazolási kötelezettség megszűnésének a felperes részéről való megalapozott feltételezésére. E kérdésre a perben rendelkezésre álló bizonyítékok együttes és okszerű értékelése alapján nemleges válasz adható, mivel a felperesnek – a korábbi telefonos tájékoztatás és az írásbeli végzés² tartalmára figyelemmel – egyértelműen tudomással kellett bírnia a 2024. január 10-i meghallgatásról való távolmaradásának igazolására vonatkozó kötelezettségéről. E közlések önálló és egyértelmű eljárásjogi tartalmát nem ronthatja le önmagában a jegyzőkönyvön szereplő nyilvánvaló adminisztratív dátumelírás; annál is kevésbé, minthogy a felperes még jogi szakismeretekkel nem rendelkező, laikus ügyfélként sem feltételezhette ésszerűen, hogy a hatóság a közhatalmi eljárása során szándékosan a valóságtól eltérő, fiktív időpontot tüntet fel egy hivatalos jegyzőkönyvön kizárólag abból a célból, hogy ezzel a szabálytalan adminisztratív megoldással, mintegy ráutaló magatartással fejezze ki az érintett határnapról történő távolmaradása kimentettként való elfogadását. Mindebből az következik, hogy a felperes mulasztáshoz fűződő felelősségének megítélése szempontjából nincs érdemi jelentősége annak, hogy a dátumelírást ténylegesen észlelte-e, illetve terhelte-e őt olyan kötelezettség, hogy arra a hatóság figyelmét felhívja. Az ítéltábla ezért az elsőfokú ítélet indokolásából mellőzte azt a megállapítást, amely a felperes terhére róta a dátumelírás jelzésének elmulasztását, ugyanakkor rögzíti, hogy e mellőzés az eljárási bírság jogalapjára vonatkozó érdemi következtetést nem érinti.

[43] Az eljárásjogi kifogások elbírálását követően az ítéltábla a jogvita anyagi jogi vetületére áttérve azt a felperesi fellebbezési érvelést vizsgálta, amely szerint az elsőfokú bíróság a szankció jogszabályi alapjának hiányát – jogalkalmazói hatáskörét túllépve – önkényes jogértelmezéssel pótolta. Ezen felperesi álláspont azonban téves, mivel az a mögöttes és a speciális ágazati normák rendszertani összefüggéseinek alapvető félreértelmezésén nyugszik. E hibás értelmezéssel szemben az ítéltábla a jogvita érdemi eldöntésekor abból a normatív összefüggésből indult ki, hogy a piacfelügyeleti eljárásban az Ákr. 60. §-a nem önmagában, hanem az MNB tv. 46. § (2) bekezdés 10. pontjának kifejezett felhatalmazása folytán és keretei között érvényesül. E rendelkezés normatív kapcsolatot teremt a speciális jegybanki eljárás és az Ákr. idézéshez kapcsolódó jogkövetkezményi rendszere között: az Ákr. 60. § (1) bekezdése határozza meg ugyanis azt a tényállást, amely szerint a szabályszerű idézés ellenére meg nem jelenő, távolmaradását előzetesen alapos okkal ki nem mentő vagy utólag hitelt érdemlő módon nem igazoló személy eljárási bírsággal sújtható. A szankcionálhatóság törvényi alapja tehát nem hiányzik, hanem az Ákr. 60. § (1) bekezdéséből és annak a piacfelügyeleti eljárásban való alkalmazhatóságát biztosító MNB tv. 46. § (2) bekezdés 10. pontjából következik. A bírság mértékére irányadó szabályozás ezzel összhangban az MNB tv. speciális szankciós rendszerében található. Ha ugyanis az MNB tv. az Ákr. 60. §-át a piacfelügyeleti eljárásban alkalmazni rendeli, és e speciális eljárás a szankció kereteit és mértékét az MNB tv. 52. § (2) bekezdésében kifejezetten meghatározza, miközben a mögöttes szabályozás (az Ákr. 77. §-a) e körben nem alkalmazható, akkor a szankció mértékére és kereteire nézve – a *lex specialis derogat legi generali* rendszertani elvén túl – normatív értelemben is kizárólag a speciális szabályrendszer, vagyis az MNB tv. 52. § (2) bekezdésének alkalmazása marad; ellenkező értelmezés ugyanis a szankcionálhatóság tételes kimondását végrehajthatatlan normává üresítené. Ezt az értelmezést az Alaptörvény 28. cikke szerinti, a józan ésszel és a közjával összhangban álló, célorientált (teleologikus) jogértelmezési követelmény is alátámasztja: a jogalkotói akarat és a normák racionális működtethetősége felől nézve logikátlan volna azt feltételezni, hogy a jogalkotó egy meghatározott eljárási tényálláshoz (az Ákr. 60. §-ához) szankcionálhatóságot rendel, ugyanakkor a speciális eljárásban (az MNB tv.-ben) nem kívánja kijelölni e szankció alkalmazásának törvényi kereteit és mértékét. Következésképpen az MNB tv. 52. § (2) bekezdésének a felperes által állított „joghézagpótló” olvasata nem a hivatkozott alaptörvényi rendelkezés szerinti teleologikus értelmezéshez, hanem éppen a szabályozás célját kiüresítő, diszfunkcionális eredményhez vezetne, mert a szankció jogalapját elismerné, de annak normatív kereteit „hiányként” kezelné, holott a speciális törvényi szabályozás rendeltetése éppen a szankciórendszer teljessé és végrehajthatóvá tétele. Mindezekre tekintettel az eljárási bírság anyagi jogi alapjának hiányára hivatkozó felperesi kifogás alaptalan, mivel az elsőfokú bírósági jogalkalmazás nem a norma hatályának önkényes kiterjesztésével, hanem a jogszabályi felhatalmazásból fakadó konjunktív feltételrendszer – nevezetesen az Ákr. 60. §-a és az MNB tv. 52. §-a – együttes érvényre juttatásával jutott el a szankció alkalmazhatóságának megállapításáig.

[44] Jóllehet az elsőfokú bíróság – a fentiek szerint – törvényesen állapította meg az eljárási bírság alkalmazásának anyagi jogi előfeltételeit, és az ítélet alperesi fellebbezés alapján történő érdemi felülbíráltóságának hiánya miatt nem dőlt meg az a megállapítása sem, amely szerint az alperes a bírság összegének meghatározása során a Kp. 85. § (5) bekezdésébe ütköző mérlegelési hibát követett el, ezen érdemben helytálló jogi és ténybeli

következtetéseit az ítélet rendelkező részében – a határozat belső logikai koherenciáját megbontva – téves eljárásjogi struktúrában, a közigazgatási cselekmény megsemmisítésének és a kereset elutasításának dogmatikailag inkohereNS vegyítésével juttatta kifejezésre. E körben az ítéltábla hangsúlyozza, hogy a Kp. dogmatikai rendszerében a kereset elutasítása, valamint a keresetnek helyt adó, megsemmisítő döntés ugyanazon közigazgatási rendelkezés tekintetében egymást kölcsönösen kizáró ítéleti jogkövetkezmények. A bíróság a keresetet a Kp. 88. § (1) bekezdése alapján alaptalanság okán utasítja el, míg ha a jogsértést – akár a kereseti kérelem, akár hivatalbóli vizsgálat alapján – megállapítja, a Kp. 89. § (1) bekezdés a)-b) pontjai szerint a közigazgatási cselekményt megsemmisíti, és szükség esetén a közigazgatási szervet új eljárásra kötelezi. E normatív háttérből okszerűen következik, hogy ugyanazon támadott közigazgatási rendelkezés vonatkozásában a kereset részbeni alaptalanságára és egyidejű jogsértő voltára épülő, vegyes rendelkező részi konstrukció kizárólag abban az esetben alkalmazható jogszerűen, ha a per tárgya több, egymástól világosan elkülöníthető kereseti kérelemre, vagy a közigazgatási cselekmény több, érdemben is önállóan felülbíráható rendelkezésére tagolódik.

[45] A perbeli esetben ilyen elkülöníthető kereseti tárgy nem volt azonosítható. A felperes keresete a módosított bírságkiszabó végzés megsemmisítésére irányult, ezen belül a bírság jogalapjának hiányára és a bírságösszeg okszerűtlen meghatározására vonatkozó hivatkozások nem önálló kereseti kérelmeket, hanem ugyanazon megsemmisítési igény eltérő jogi indokait képezték. Ennélfogva, miután az elsőfokú bíróság maga is arra a következtetésre jutott, hogy az alperes a bírság összegének meghatározása körében jogszabálysértő mérlegelést végzett, és erre tekintettel a közigazgatási cselekmény bírságfizetésre kötelező rendelkezését megsemmisítette, a kereset a támadott közigazgatási cselekmény tekintetében eredményesnek minősült. A jogalapi érvelés sikertelensége ezzel szemben legfeljebb az indokolás körében értékelhető, egyes kereseti indokok eredménytelenségeként jelenhetett meg, de nem alapozhatta meg ugyanazon kereseti tárgy rendelkező részi elutasítását. Az elsőfokú ítélet rendelkező része ezért belsőleg ellentmondásossá vált: a bírságot kiszabó rendelkezés megsemmisítésével a keresetnek ténylegesen helyt adott, az „Ezt meghaladóan a keresetet elutasítja.” fordulattal azonban azt a látszatot keltette, mintha a támadott közigazgatási cselekményen belül maradt volna még olyan önálló, érdemben fenntartott rendelkezés vagy külön kereseti elem, amelyről elutasító döntést kellett volna hoznia. Ilyen önálló döntési tárgy azonban nem állt fenn, mert a bírság jogalapjára és összezszerűségére vonatkozó bírói állásfoglalások azonos kereseti tárgyhoz kapcsolódó indokolási részmegállapítások, nem pedig egymástól független ítéleti rendelkezések voltak. Következésképpen az elsőfokú bíróság valóS jogi álláspontjának megfelelő, dogmatikailag zárt rendelkező rész kizárólag akként lett volna megalkotható, hogy a bíróság a módosított bírságkiszabó végzés támadott rendelkezését megsemmisíti, az alperest új eljárásra kötelezi, a bírság jogalapját vitató felperesi érvelés alaptalanságát pedig az indokolásban fejti ki. A kereset részbeni elutasításának rendelkező részi rögzítése ezzel szemben ellentétes a Kp. 88-89. §-aiban kodifikált ítéleti jogkövetkezmények zárt dogmatikai rendszerével, egyúttal indokolatlanul megbontja a határozat formai és logikai egységét. Erre tekintettel a felperes a fellebbezésében megalapozottan hivatkozott arra, hogy az elsőfokú ítélet „ezt meghaladóan” elutasító rendelkezése értelmezhetetlen.

[46] Az ítéltábla ezt követően a perköltségviselésre vonatkozó fellebbezési kifogást vizsgálta, és megállapította, hogy a felperesi jogorvoslati kérelem e körben részben alapos. Az

elsőfokú bíróság a felek közötti egyenlő arányú pernyertesség és pervesztesség fennállását helyesen állapította meg, a Kp. 35. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 83. § (1)-(2) bekezdéseiből helytállóan indult ki akkor, amikor a felek pernyertességét és pervesztességét nem a felperes által formálisan elkülönített kereseti kérelmek száma, hanem a per tárgyát képező jogvita tényleges, érdemi kimenetele alapján értékelte. A perbeli esetben ugyanis az alapvégzés és a módosított végzés nem két önálló, egymástól függetlenül elbírállható közigazgatási cselekményt testesített meg, hanem ugyanazon bírságkiszabó közigazgatási döntés egymásra épülő, szerves egységet alkotó aktusait képezték, ezért a pernyertesség aránya sem bontható meg pusztán azon az alapon, hogy a felperes mindkét végzés megsemmisítését külön nevesítette a kiterjesztett keresetében. Ebből következően az a felperesi érvelés, amely a perindítást követő alperesi módosítást a Pp. 83. § (1) bekezdése szerinti teljes pernyertességgel azonos hatásúként kívánja értékelni, dogmatikailag nem foghat helyt, mert a módosított végzés nem a kereset teljes elismerését, hanem csupán a közigazgatási cselekmény részleges korrekcióját jelentette, miközben a bírság alkalmazhatóságának elvi (anyagi jogi) alapja az alperes oldalán változatlanul fennmaradt, és azt az elsőfokú bíróság is jogszerűnek ítélte. A felperes tehát nem a szankcionálhatóság egészének eredményes vitatásában, hanem kizárólag a bírságösszege körében ért el részleges eredményt, míg az alperes a bírság jogalapjának fenntartása tekintetében maradt pernyertes.

[47] Másként fogalmazva: a per érdemi kimenetele alapján a felperes azon kereseti álláspontja, hogy vele szemben eljárási bírság egyáltalán nem alkalmazható, alaptalannak bizonyult, ugyanakkor az alperes sem tudta sikerrel megvédeni azon álláspontját, hogy a 350.000 forint összegű bírság mértéke okszerű és jogszerű mérlegelésen alapult; ennél fogva a jogvita kimenetele mindkét fél oldalán részleges pernyertességet és részleges pervesztességet eredményezett, amely mellett az elsőfokú bíróság okszerűen jutott arra a következtetésre, hogy a pernyertesség és a pervesztesség aránya lényegében azonosnak tekinthető. Erre figyelemmel a felperes teljes pernyertességre alapított perköltségi érvelése azért is téves, mert az valójában a formális kereseti szerkezetet állítja a materiális jogvita eredménye elé, holott a perköltségviselés szempontjából nem annak van döntő jelentősége, hogy a fél hány határozati aktust támadott meg, hanem annak, hogy a perben vitatott jogkérdések közül melyekben bizonyult pernyertesnek és melyekben pervesztetesnek; márpedig a jelen ügyben a bírság jogalapja és a bírság mértéke egymástól elválasztható értékelési szempontot jelentettek, és e két kérdésben a felek egymással ellentétes, részben sikeres, részben sikertelen perbeli pozíciót foglaltak el. Ennél fogva az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felek pernyertessége és pervesztessége a jogalapi és összegevitakérdések együttes mérlegelése alapján azonos arányú volt, így a felperes fellebbezése a perköltségviselés ezen elvi alapját támadó részében nem bizonyult alaposnak.

[48] Nem volt alapos azon fellebbezési hivatkozása sem, amely az elsőfokú bíróság terhére róttá az azonos arányú megosztást alátámasztó kifejezett indokolás elmaradását, miután ezen aránypár a jogvita fentebb részletezett érdemi kimeneteléből olyan magától értetődő logikai szükségszerűséggel következett, amelyet a peres feleknek külön részletező magyarázat nélkül is fel kellett ismerniük, ennél fogva e vélt indokolási hiányosság nem minősült az ügy érdemi elbírálására kiható eljárási szabálysértésnek. Ezt a következtetést nem érinti az sem, hogy a bírság jogalapjának fennállására vonatkozó bírósági álláspont az ítélet rendelkező részében önálló rendelkezésként nem jelenhetett meg, figyelemmel arra, hogy a

perbeli esetben – a fent kifejtettek szerint – a perjogilag helyes döntés a támadott módosított végzés egészének megsemmisítése volt. Az elsőfokú bíróságnak a szankció jogalapjával kapcsolatos álláspontja az ítélet indokolásából és a megismételt eljárásra adott iránymutatásból egyértelműen kitűnik; azzal, hogy az új eljárásra vonatkozó instrukciók körében e kérdésben elvégzendő feladatot nem határozott meg, negatív értelemben – az indokolásban foglaltakkal együtt pedig kifejezetten is – egyértelművé tette, hogy a jogalap tekintetében az alperesi döntést nem találta jogszabálysértőnek. Ennek a perköltségviselés megítélése szempontjából azért van jelentősége, mert a Kp. 96. §-ából – a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 2. § (1) bekezdésére és 6. §-ára is figyelemmel – az következik, hogy a bíróság megismételt eljárásra adott iránymutatásához az érdemi döntéssel azonos kötőerő (anyagilag jogerőhatás) fűződik, amely eljárásjogi tételt a BH2023. 113. számú eseti döntésben megjelenő bírói gyakorlat is megerősíti. Ebből pedig okszerűen következik, hogy a bíróságot a jogalap fennállásának elsőfokú bíróság általi elfogadása a perköltségviselés körében az alperes javára értékelendő pernyertességi elemnek minősül, míg a felperes e jogalapi vitakérdésben pervesztes maradt.

[49] Mindazonáltal az ítéltábla rámutat, hogy bár az elsőfokú bíróság a pernyertesség és pervesztesség arányát helytállóan határozta meg, ezen elvi megállapítás eljárásjogi következményeinek levonása során tévesen járt el. Az elsőfokú bíróság ugyanis figyelmen kívül hagyta a Kp. 35. § (1) bekezdése folytán háttérjogszabályként alkalmazandó Pp. 83. § (2) bekezdésének azt a kógens fordulatát, amely a felek perköltség megtérítésére vonatkozó kötelezettségének kölcsönös mellőzését – a közel egyenlő arányú pernyertesség és pervesztesség fennállása mellett is – kizárólag abban az esetben teszi lehetővé, ha a fél és az ellenfél javára meghatározott perköltségek összege közötti különbség nem jelentős. E garanciális feltétel érdemi vizsgálata, azaz a felek oldalán ténylegesen felmerült és érvényesített költségek összességű összevetése hiányában az elsőfokú bíróság megalapozatlanul és a vonatkozó perrendi normákkal ellentétesen rendelkezett úgy, hogy a felek a felmerült költségeiket maguk viselik. Ehelyett az elsőfokú bíróságnak tételelesen vizsgálnia kellett volna, hogy a felek az eljárás során milyen összegben számítottak fel perköltséget, ebből mennyi határozható meg jogszerűen érvényesített, illetve igazolt költségként az egyik, illetve a másik fél javára, és mindezek után ezek az elismert összegek közötti különbség a hivatkozott törvényi mérce alapján jelentősnek minősül-e, minthogy a bíróság kizárólag ezen matematikai-logikai összevetés eredményéhez képest, az arányosítás elvégzésével rendelkezhetett volna a költségviselés végső módjáról és a fizetési kötelezettség pontos összegéről.

[50] Az ítéltábla a periratok vizsgálata alapján megállapította, hogy a felperes a perköltség igényét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: régi IM rendelet) 2. § (1) bekezdésére hivatkozással, az ügyvédi megbízási szerződésben kikötött munkadíj formájában érvényesítette, amely követelés összességű alátámasztása és okirati igazolása céljából költségjegyzéket, valamint az alapjául szolgáló megbízási szerződést csatolt. Ezen csatolt okiratok, valamint a felperes perben tett – a 10. sorszámú beadvány VI/1. és VI/5. pontjában, illetve a 17. sorszámú beadvány IV. pontjában rögzített – nyilatkozatainak tételes összevetése alapján rögzíthető, hogy a felperes az alperesi orvoslással érintett első eljárási szakaszban mindösszesen bruttó 609.600 forint ügyvédi munkadíjat érvényesített (amely a keresetlevél szerkesztésének 400.000 forint + áfa, azaz 508.000 forint összegű, valamint az orvosláshoz kapcsolódó

további beadvány 80.000 forint + áfa, azaz 101.600 forint összegű díjtételéből tevődött össze), míg az orvoslást követő peres szakaszban az ismételten előterjesztett keresetlevél után újabb 400.000 forint + áfa, azaz 508.000 forint összegű, továbbá az ezen felül előterjesztett két további érdemi beadványa után tételenként 80.000 forint + áfa, azaz 101.600 forint, következésképpen ezen utóbbi eljárási szakasz tekintetében összesen bruttó 711.200 forint perköltség megtérítésére tartott igényt.

[51] Mindezek értékelése során ugyanakkor az ítéltábla megállapította, hogy a felperes által a keresetleveleken túli további érdemi beadványokért felszámított – beadványonként 80.000 forint + áfa, azaz bruttó 101.600 forintos – díjtétel ellentmondásban áll a becsatolt ügyvédi megbízási szerződésben foglaltakkal, mivel az a „további irat elkészítése” jogcímen kizárólag 80.000 forint/irat összeget határoz meg, az általános forgalmi adó hozzáadásáról nem rendelkezik, amelyből okszerűen következik, hogy a felperes e tételek vonatkozásában az általános forgalmi adó érvényesítésével a szerződéses kereteket túllépve, megalapozatlanul terjesztette elő a perköltség igényét. Ezen okirati ellentmondás kapcsán az ítéltábla hangsúlyozza, hogy a kérelemhez kötöttség [Kp. 2. § (1), (4) bekezdései, 85. § (1) bekezdése] garanciális perrendi alapelvből fakadóan a bíróság feladatkörét fogalmilag meghaladja a fél hibás díjfelszámításának hivatalbóli korrekciója, ezáltal a bíróságnak nincs eljárásjogi lehetősége arra, hogy a megalapozatlanul érvényesített általános forgalmi adó elhagyásával, mintegy a fél helyett eljárva maga számítsa ki és állapítsa meg a perköltség szerződésszerű összegét. A perköltség felszámítását, érvényesíthetőségét érintő további okirati anomáliaként észlelte az ítéltábla, hogy bár az alperesi orvoslást követően ismételten előterjesztett keresetlevelet a Dr. név⁷ Ügyvédi Iroda nyújtotta be – az ahhoz kapcsolódó perköltség igényt megbízási szerződéssel és költségjegyzékkel alátámasztva –, a csatolt költségjegyzéken a munkadíjat felszámító jogi képviselőként az eljárás korábbi és későbbi szakaszaiban egyaránt eljáró Dr. felperes képviselője szerepel. Minthogy a rendelkezésre álló periratokból nem állapítható meg semmilyen igazolt szervezeti vagy a peres ügyre kiterjedő képviseleti kapcsolat a két elkülönült ügyvédi iroda között, az okiratok tartalmában mutatkozó ellentmondás – a korábban kifejtett díjtúllépéshez hasonlóan – dogmatikailag ezen pertétel vonatkozásában is a perköltségigény megalapozatlanságát és a felszámítás jogszerűtlenségét eredményezte.

[52] A szóban forgó okirati és tartalmi ellentmondások együttesen oda vezettek, hogy a felperes perköltség igénye ezen tételek vonatkozásában nem felelt meg a Kp. 35. § (1) bekezdése folytán háttérjogszabályként alkalmazandó Pp. 81. § (1)-(2) és (5) bekezdéseiben rögzített szabályszerű felszámítás kógens törvényi követelményrendszerének. Ebből az eljárásjogi akadályból okszerűen következik, hogy az alakilag és érdemben is hibásan érvényesített költségelemek tekintetében a Pp. 82. § (3) bekezdése alapján perköltség jogszerűen nem volt megállapítható, ezáltal a bíróság ezen tételek megtérítéséről a felperes javára nem rendelkezhetett. Az ítéltábla ezért a felperes által a per során érvényesített perköltség igényből alakilag és érdemben is kizárólag az eredeti keresetlevél előterjesztéséhez kapcsolódó, bruttó 508.000 forint összegű ügyvédi munkadíjat tekintette jogszabályszerűen felszámított és igazolt költségnek, míg az alperes a peres eljárással összefüggésben mindösszesen 17.500 forint perköltség megtérítésére tartott igényt. Ezen – jogszerűen érvényesítettként elismert – költség tételeknek a Pp. 83. § (2) bekezdésében rögzített törvényi mérce alapján történő összevetése alapján kétséget kizáróan megállapítható, hogy a két összeg közötti különbség jelentősnek minősül, ennél fogva a felek egyenlő arányú pernyertessége és

pervesztessége ellenére sem volt törvényes lehetőség a perköltségtérítés kölcsönös mellőzésére, hanem az elsőfokú bíróságnak az ekként megállapítható különbözet alapulvételével, a matematikai arányosítás módszerével kellett volna meghatároznia a perköltségviselés konkrét mértékét és a fizetési kötelezettség végleges összegét. Azt kellett volna megállapítania, hogy az egyenlő – azaz ötven-ötven százalékos – arányú pernyertességre és pervesztességre figyelemmel a felperest a jogszerűen igazolt 508.000 forint összegű perköltségének fele része, vagyis 254.000 forint, míg az alperest az általa érvényesített 17.500 forint összegű perköltségének fele része, azaz 8.750 forint megtérítése illette meg az ellenféltől. Ezen perrendi arányosítás eredményeként kapott, a felek javára mutató költségrészek egymással történő matematikai szembeállítás (kompenzálása) folytán az elsőfokú bíróságnak a perköltségviselés végső egyenlegeként arra a jogkövetkeztetésre kellett volna jutnia, hogy az alperes köteles a két részösszeg különbözeteként jelentkező, mindösszesen 245.250 forint perköltséget a felperes részére megfizetni.

[53] Ettől eltérő megítélés alá esik a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt kereseti illeték viselésének kérdése, minthogy ezen állami bevétel tekintetében egy törvényben meghatározott, fix összegű költségelemről van szó, amelynél a felek részéről történő külön-külön felszámítás értelemszerűen fel sem merülhet, így a költségek szembeállításán és különbözetén alapuló matematikai arányosítás alkalmazása e körben fogalmilag kizárt. Ebből következően az illetékterhelés viselésének meghatározása során a Kp. 35. § (1) bekezdése folytán háttérjogszabályként alkalmazandó Pp. 102. § (1) bekezdésének első fordulója az irányadó, amelynek kógens rendelkezése értelmében a meg nem fizetett illetéket a felek szigorúan a pernyertességük és pervesztességük arányában – a jelen ügyben rögzített megközelítőleg azonos mértékre figyelemmel tehát egymás között egyenlő, ötven-ötven százalékos megosztásban – kötelesek az állam javára megfizetni. Miután az elsőfokú bíróság e törvényi rendelkezés maradéktalan betartásával, az egyenlő arányú pervesztességhez igazodóan kötelezte a felperest a kereseti illeték felének megfizetésére, e körben jogalkalmazási hibát nem vétett, így az elsőfokú ítéletet e tekintetben is támadó felperesi fellebbezés alaptalannak bizonyult.

[54] A fentiekben kifejtett indokok alapján az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete részben jogszabálysértő, amelyre tekintettel azt a Kp. 109. § (2) bekezdése alapján akként változtatta meg, hogy a rendelkező részéből – a kereseti kérelem egységéből fakadó dogmatikai követelmény érvényre juttatása érdekében – mellőzte a támadott közigazgatási határozat csupán részbeni megsemmisítését, valamint a kereset ezt meghaladó elutasítását kimondó inkoherens szövegrészeket. Ezen túlmenően a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a költségviselés vonatkozásában szintén megváltoztatta, és az alperest a felperes javára a fentiek szerint meghatározott összegű elsőfokú perköltség megfizetésére kötelezte, továbbá – a hatáskörtúllépést megvalósító, a megismételt eljárásra adott bírói iránymutatás korrekciójaként – hivatalból mellőzte az elsőfokú ítélet indokolásának [26] bekezdéséből a megismételt eljárásra adott iránymutatás második mondatát; végezetül pedig egyebekben az elsőfokú bíróság döntését helybenhagyta.

[55] A felperes a másodfokú eljárásban a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségekről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet (a továbbiakban: új IM

rendelet) 3. §-ára hivatkozással kérte a másodfokú perköltségének megállapítását (fellebbezés 4. oldal 7. bekezdés), anélkül azonban, hogy a megjelölt jogszabályhelyen belül a követelését alátámasztó konkrét rendelkezést megjelölte volna; márpedig a kérelemhez kötöttség – az ítélet [52] bekezdésében már rögzített – alapelvből fakadóan a felülbírálatot végző bíróságnak nem feladata, sőt az eljárásjogi hatáskörét is meghaladja a fél hiányosan vagy pontatlanul előterjesztett díjfelszámításának hivatalbóli kiegészítése, illetve értelmezés útján történő korrekciója. Ezen eljárási mulasztásból okszerűen következik a perköltségnek a Kp. 99. § (3) bekezdése által felhívott 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 81. § (1)-(2) bekezdései szerinti szabályszerű felszámításának hiánya, amelyre tekintettel az ítéltábla – a Pp. 82. § (3) bekezdésére figyelemmel – a felperes javára másodfokú perköltséget nem állapított meg.

[56] Az alperes a másodfokú eljárásban előterjesztett fellebbezésében, illetve az ahhoz mellékelte költségjegyzékben a jogi képviselővel felmerült másodfokú (kamarai jogtanácsosi munkadíjból álló) perköltségének megállapítását – a régi IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontjára, illetve (5) bekezdésére, valamint 4. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozva – pertárgyérték alapulvételével történő felszámítás útján kérte. Ezzel azonban a perköltség igényét tévesen egy már hatályon kívül helyezett jogszabályra alapította, minthogy a jogorvoslati eljárást megindító fellebbezés 2025. május 19-i benyújtására tekintettel, az új IM rendelet 6. és 7. §-aiban rögzített átmeneti rendelkezések folytán a perben már ezen új IM rendelet előírásai az irányadóak, így e jogszabály megjelölési hiba – az [55] bekezdésben kifejtettekkel azonos eljárásjogi okból – a perköltség perrendszerű felszámításának hiányát eredményezte, amelyre figyelemmel az ítéltábla az alperes javára sem állapított meg másodfokú perköltséget.

[57] Az illetékről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (3) bekezdés c) pontja és 46. § (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárás illetéke 48.000 forint, melyet a felek a Kp. 99. § (3) bekezdése által felhívott 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 83. § (2) bekezdése alapján egyenlő arányban kötelesek viselni; ugyanakkor az alperest terhelő részilleték (24.000 forint) összege az alperes Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontjában biztosított teljes személyes illetékmentessége folytán a Pp. 102. § (1) és (6) bekezdései értelmében az állam terhén marad. A felperes az őt terhelő fellebbezési részilletéket a Kp. 99. § (3) bekezdése által felhívott 35. § (1) bekezdése alapján megfelelő eltéréssel alkalmazandó Pp. 101. § (1) bekezdése, valamint 102. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az állam javára, az állami adó- és vámhatóság által közzétett illetékbevételei számla javára. Az illeték megfizetése során a közleményben fel kell tüntetni a Fővárosi Ítéltáblát, a bíróság ügyszámát, és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát (30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pont). Amennyiben a felhívásnak a megjelölt határidőben nem tesz eleget, az illeték behajtására és megfizetésére az Itv. és az adóigazgatási eljárásokra irányadó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni.

[58] Az ítéltábla a fellebbezést a Kp. 99. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó Kp. 77. §-a alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[59] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Kp. 99. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés zárja ki.

Záró rész

Budapest, 2026. április 28.

dr. Antal Regina s. k.	dr. Oláh Zsolt s. k.	dr. Koós Szabolcs s. k.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró